

473

GOUVERNEUR
VAN
NEDERLANDS NIEUW-GUINEA

JV.

Hollandia, 3 juni 1960.

Mrs. H. L. M. ...
11/6

No. : 3640/ZEER GEHEIM.

Bijlage(n) : -

Onderwerp : Berichtgeving van de bevolking
betreffende infiltraties; op-
treden tegen deloyale autoch-
tonen.

afgedaan bij GS 2747
MINISTERIE VAN
...
-8.VI. 10
8
7 6 5
N 965
2757 933845
by Ken Nombach

In NNG

M. K. B. ...

A a n : Zijne Excellentie de Staatssecretaris
van Binnenlandse Zaken
Directie Nederlands-Nieuw-Guinea
Plein 1
te 's-GR A V E N H A G E.

In Uw brief van 19 maart j.l. No. GS 2364/-/45
signaleerde U enige gevallen waarin de berichtgeving
door de bevolking over plaatsgevonden infiltraties
is tekortgeschoten en men van die zijde de infiltra-
ten zelfs op verschillende manieren behulpzaam is ge-
weest. Dit gaf U aanleiding tot de vraag in hoeverre
maatregelen zouden kunnen worden getroffen om tekort-
komingen in de bevolkingsberichtgeving op te heffen,
in welk verband door U werd gedacht aan op voorzichtige
wijze gegeven voorlichting aan de bevolking in de
kuststreken omtrent de door het Nederlands bestuur
verschafte mogelijkheden tot vooruitgang enerzijds,
waartegenover dan de consequenties voor de toekomst
van de Papoea van een eventueel Indonesisch binnen-
dringen gesteld zouden kunnen worden.

Naar aanleiding van het demonstratief aanwe-
zig zijn van enige personen, waaronder de - sedert -
dien niet langer als zodanig erkende - Radja Commissie
van Kilimala en een onderwijzer, bij het vertrek van
een groepje Indonesië-vaarders uit Kaimana, noemde
U nogmaals het verstrekken van de nodige informatie
en voorlichting aan de bevolking in de infiltratie-
gebieden als een maatregel die een coöperatieve houding
ten opzichte van het Nederlands bestuur zou kunnen be-
vorderen.

Het zij mij vergund Uwe Excellentie nopens mijn
opvattingen inzake het in Uw genoemde brieven aange-
roerd probleem en de maatregelen welke mijns inziens
kunnen worden genomen als volgt te berichten.

Allereerst

[Allereerst dient te worden opgemerkt dat, afgezien van het onbevestigde bericht omtrent de binnenkomst van Latumakulita, de infiltratie-Lapandanga het enige geval is waarin een ernstig tekortschieten van de berichtgeving door de bevolking kan worden geconstateerd.

Hoewel ook bij de infiltratie van Boetje Loen de signalering faalde, is het toch van belang te onderkennen dat dit geval anders ligt. Loen heeft zich in Fakfak moeten verbergen en heeft daar slechts met een zeer beperkt aantal hem bekende pro R.I. gezinde figuren contact gehad en niet met de bevolking als zodanig. Ook op zijn verdere reis is hij, geholpen door een ter plaatse goed bekende gids, langs de bevolking heen geloodst en rechtstreeks bij politiek gelijkgezinden te Remoe gebracht. Gesteld kan echter worden dat een verfijnder inlichtingen-apparaat - aan de opzet waarvan wordt gewerkt - de mogelijkheid tot ontdekking vergroot.

Tegenover deze gevallen kan een reeks andere worden geplaatst waarin de bevolking zich waakzaam heeft betoond en op de juiste wijze heeft gereageerd door òf zo snel mogelijk de aankomst van vreemde elementen te melden dan wel deze wanneer dat binnen haar vermogen lag zelfs naar de dichtsbijzijnde bestuurs- of politiepost op te brengen.]

Ik zie vooralsnog geen reden om een algemene ver-slapping in de berichtgeving aan te nemen. De censuur-affaire heeft in dit opzicht geen enkel effect gehad; het politiekader heeft er zich - gelukkig - niet door laten beïnvloeden en de dorpsbevolking weet van de kwestie zo goed als niets af.

Desalniettemin is er vanwege het belang van de zaak en tegen de achtergrond van de Indonesische houding inderdaad alle aanleiding om na te gaan welke factoren voor de door de bevolking in te nemen houding van belang moeten worden geacht en of en zo ja welke maatregelen nodig zijn. Ik kom daarbij tot de volgende conclusies.

In de eerste plaats is vereist een bestuurs- en politiebezetting in de periferie die kwalitatief en kwantitatief van voldoende sterkte is. Dit apparaat is niet alleen nodig om repressief te kunnen optreden doch zal door zijn aanwezigheid de overige ambtenaren en de bevolking de nodige morele ruggesteun kunnen geven en een tegenwicht vormen voor het altijd aanwezige gevaar van intimidatie. Van de noodzaak van een zo nauw mogelijk contact tussen bestuur en bevolking, waardoor het bestuur in alle kringen toegang heeft en het vertrouwen geniet, mogen de Nederlandse ambtenaren verondersteld worden doordrongen te zijn terwijl ook het inheemse personeel in deze geest wordt opgeleid.

..Kokas..

2 maas met de informanten!
Waarom is het boete
schrijven, dat in 1960
tot dusver nog slechts
2 politieke bulletins
worden uitgegeven, tegen
normaal 1 in de 2 of 3 weken

R

2 maas met de informanten!
Waarom is het boete
schrijven, dat in 1960
tot dusver nog slechts
2 politieke bulletins
worden uitgegeven, tegen
normaal 1 in de 2 of 3 weken

[Kokas bleek in dit opzicht een zwakke plek te zijn en er zijn dan ook maatregelen genomen om hierin verbetering te brengen.

Lapandanga had het grote voordeel van door de bestuursschrijver, plaatselijk een man van importantie, met open armen te worden ontvangen. Vermoedelijk is echter nog belangrijker geweest de intimidatie die deze figuur op de bevolking heeft kunnen uitoefenen. Indien een door een ruige haardos en donkere bril met casuarisveren ietwat vreesaanjagend uiterlijk en een bewapening met pijl en boog reeds een dergelijk effect kan hebben, laat zich voorstellen wat de gevolgen kunnen zijn van het optreden van sterkere gewapende groepen, vooral wanneer dit op grotere afstand van de centra zou plaatsvinden. De kans is groot dat de bevolking dan in de eerste plaats aan redding van eigen lijf zal denken. Een even moeilijke situatie treedt op, wanneer infiltranten de bevolking weten te vermijden en zich in het bos of op onbewoonde eilanden begeven; in die gevallen zal eerst na enige tijd van de binnenkomst blijken.]

Voorlichting over de toestanden in Indonesië vergeleken met die hier te lande en over de Indonesische doeleinden t.o.v. Nieuw-Guinea tegenover de mogelijkheden die het Nederlands bestuur verschaft wordt ook door mij van het grootste belang geacht.

Het is echter bepaald niet zo, dat kennis en begrip voor deze zaken de bevolking nog geheel zouden moeten worden bijgebracht. Juist in de streken waar het in de eerste plaats om gaat is men niet zo slecht ingelicht. De Resident van West Nieuw-Guinea schrijft hierover:

"Mede dank zij de vele vluchtelingen in de onderafdeling Radja Ampat en de binnenkomst van het dorp Pantjorang, is de bevolking in de periferie van West Nieuw-Guinea zeer goed op de hoogte van de toestand in het overliggende Indonesische gebied en er wordt openlijk over gesproken. Tijdens mijn laatste tournee heb ik o.m. op Misool te Waigama en Fanfanlap zonder enige terughouding gesproken over de kwestie van vlucht uit Indonesisch gebied en gerecapituleerd - details kende men al - wat daarvan de oorzaak was. Ik heb met geëigende personen - invloedrijke adathoofden - ook het standpunt besproken, dat de vluchtelingen onmogelijk toegelaten kunnen worden, tenzij het bepaald uit Nieuw-Guinea afkomstige Papoea's waren. Men kon dit standpunt volkomen onderschrijven en dikte het zelfs nog aan, door te wijzen op het mogelijke gevaar dat eventueel zou kunnen voortvloeien uit een initiatief van Indonesische zijde om de vluchtelingen terug te halen. De hoofden - niet eens alleen Papoea's - met enige verantwoordelijkheidsgevoel zien zeer wel in

a)

- a) dat zij het hier materieel gesproken zéér veel beter hebben dan in Indonesië,
- b) het gevaar, dat zij uitlokken, door eventuele infiltratie niet te melden."

Wat de behoefte aan voorlichting in het Fakfakse betreft is het volgend citaat uit een brief van de resident van juli 1959 van belang:

"N.h.v. staat de bevolkingsvoorlichting op het eerste plan. Van belang is te weten, dat de bevolking in het Fakfakse een periode van welvaart meemaakt (nootmuskaat). Orde en rust zijn verzekerd, er wordt goed geld verdiend en er is van een zekere consolidatie sprake, waarbinnen een duidelijke vergroting van de maatschappelijke welvaart waarneembaar is. De belangstelling van de bevolking is meer economisch dan politiek gericht en n.h.v. zal men in de gegeven omstandigheden ook weinig heil zien in activiteiten op ander terrein. Dat deze tijd van welvaart en consolidatie plaats vindt onder Nederlands bewind, dat is een zaak die ook de autochtoon waarneemt. Indien daarnaast nog bekend raakt, hoe de levensomstandigheden in Indonesië zijn, dan hebben we op dit punt al veel gewonnen."

Reeds eerder bepleitte ik het gebruiken van feiten betreffende de huidige situatie in Indonesië ten behoeve van de bevolkingsvoorlichting.

Inmiddels is daarmee met Uw instemming een begin gemaakt met gebruikmaking van de geschiedenis van de terugkeer van de bewoners van Pantjoran. Ik ben van mening, dat op dit gebied via de algemene voorlichtingsmedia nog meer kan en moet worden gedaan. Dit soort voorlichting kan geheel openlijk worden gegeven. Subtiliteit en voorzichtigheid is daarbij slechts in zoverre vereist, dat men er zorg voor dient te dragen in de commentaren de juiste toon te treffen. De bevolking ziet in Indonesië altijd óók of in de eerste plaats de jonge staat die met vele moeilijkheden te kampen heeft bij het regelen van de eigen zaken. Afbrekende kritiek en uitsluitend negatief commentaar van onze zijde loopt gevaar te worden toegeschreven aan gevoelens van rancune van de vroegere voogd terwijl ze bij de bevolking tevens licht de vraag kan doen opkomen welke verwachtingen de Nederlanders in werkelijkheid koesteren van de geschiktheid van de Papoea's om te zijner tijd zichzelf te besturen?

Wat de door het Nederlands bestuur geboden voordelen en vooruitzichten betreft zullen de feiten duidelijker spreken dan het beste betoog. Een belangwekkend op deze gedachte gebaseerd initiatief, waarop ik de aandacht van de andere afdelingshoofden vestigde, is dat van

de

de Resident van West Nieuw-Guinea, die voor volkshoofden en notabelen, voorzitters en leden van dorpsraden en andere naar voren tredende figuren groepsreizen organiseerde naar andere streken, teneinde hen in staat te stellen met eigen ogen meer van de vooruitgang hier te lande waar te nemen. Deze reizen zijn een groot succes gebleken.

Evenzo is voor de verbreiding van het begrip voor de Nederlandse doelstellingen een evenement als de kortelings gehouden consultatie inzake de voorgenomen instelling van een vertegenwoordigend lichaam van directe invloed geweest.

Het belang van het voorlichtings- en opvoedings-element kan op meer dan een wijze worden afgeleid. Zo kan gesteld worden, dat een juiste reactie van de bevolking op subversieve acties een stevige grond zal hebben wanneer naar haar gevoelen het maatschappelijk verband waarin zij persoonlijk is betrokken zich van de traditionele levensgemeenschap heeft verwijd tot een nationale samenleving, wanneer de gezichtskring zodanig is uitgebreid dat zij zich óók burger van Nieuw-Guinea voelt. Zo gezien is het probleem een onderdeel van het algemeen vraagstuk van de opbouw van een nieuwe maatschappij en is hier sprake van een ontwikkelingsproces dat nog in gang is en dat o.a. door voorlichting kan worden beïnvloed.

Persoonlijke, op de plaatselijke omstandigheden afgestemde voorlichting kan worden gegeven door bestuursambtenaren en anderen die regelmatig met de bevolking in aanraking komen. Uit het hierboven opgenomen citaat uit de brief van de Resident van West Nieuw-Guinea blijkt reeds dat dit ook geschiedt. Het zal echter duidelijk zijn dat de resident slechts bij uitzondering in de gelegenheid zal verkeren om deze voorlichting persoonlijk te verstrekken. Hoewel in mindere mate geldt dit bezwaar ook voor de lagere bestuursambtenaren; hun voorlichtingsactiviteiten, hoe belangrijk en nuttig ook, zullen in meer of mindere mate incidenteel van aard zijn. Een afdoende voorziening kan slechts worden bereikt door voor het voorlichtingswerk in de residenties afzonderlijke apparaten in het leven te roepen. De voor uitbreiding en intensivering van de voorlichting opgestelde plannen - instelling van residentie-voorlichtingsteams, plan voor de regionale en lokale zenders - werden U reeds in uitgewerkte vorm voorgelegd, zodat ik moge volstaan met te vermelden dat West Nieuw-Guinea een der beide afdelingen is welke het eerst voor de vorming van een eigen voorlichtingsapparaat in aanmerking zullen komen.

In Uw schrijven van 19 maart noemde U nog het aanmoedigen, door beloningen of anderszins, van de bevolking tot het verlenen van medewerking aan de Overheid, en het treffen van sancties tegen betrokkenen bij het nalaten daarvan. Het eerste is reeds gevestigde praktijk. Wat het tweede punt betreft is U bekend dat de mogelijkheid van het

in het

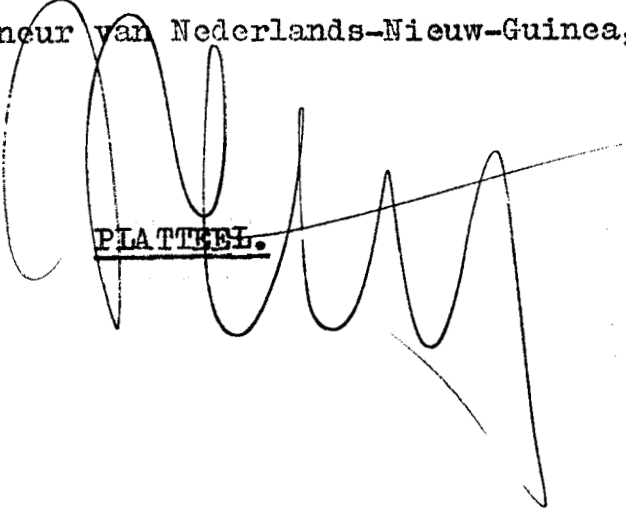
het leven roepen van meer effectieve wettelijke bepalingen aan de hand van een ten Departemente opgesteld ontwerp momenteel alhier wordt bestudeerd, waarbij de bedoeling voorzit op korte termijn tot resultaten te komen.

25 2550
W.S. 34 211
07 82 NNG

Afgezien van eventuele strafvervolgning bestaat in geval van demonstratief pro-Indonesisch gedrag van Overheidsdienaren de mogelijkheid van het nemen van ambtelijke maatregelen. Betreft het onderwijzers, zoals in het geval van de Keieze onderwijzer Oeroe, genoemd in Uw brief van 23 april j.l., dan wordt in eerste instantie door de Directeur van Culturele Zaken met de betrokken onderwijscorporatie contact opgenomen en overlegd over de te nemen maatregelen, b.v. overplaatsing. Indien de ernst van het geval dit rechtvaardigt zal met toepassing van art. 8 van de L.O.S.O. de betrokken leerkracht het recht tot het geven van onderwijs kunnen worden ontnomen.

Tenslotte vermeld ik nog de gunstige invloed die mag worden verwacht van een voorbeeldige bestraffing van personen, die hand- en spandiensten hebben verleend aan infiltranten of aan tegen het gezag gerichte complotten hebben deelgenomen. Het is verheugend dat korte tijd geleden tegen de medewerkers van Lapandanga en tegen leden van een illegale beweging op Misool strenge straffen werden uitgesproken, die hun effect op de bevolking in de betrokken gebieden niet zullen missen.

De Gouverneur van Nederlands-Nieuw-Guinea,

PLATEEL.